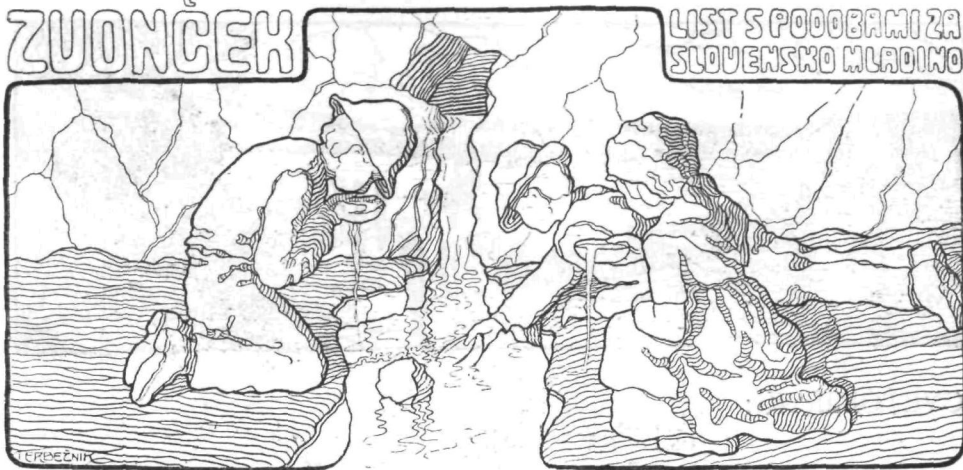

Štev. 11.

V Ljubljani, 1. listopada 1914.

Leto XV.

Vseh mrtvih dan. . .

Prežalostno zvonjenje
se danes z lin glasi,
oko se mnogotero
v otožnosti topi.

Ljudi na božjo njivo
za tropom roma trop,
da ljubljencev umrlih
obišče tamkaj grob. . .

Uvrstim se jim tudi,
v sprevodu z njimi grem,
v odičene grobove
zamišljen zrem in nem. . .

Tu vdovo mlado vidim,
ki vije si roké,
na zgodnji grob soproga
prelivajoč solzé. . .

Krog nje otrok četverih
ihtenje slišim zdaj:
„Zakaj li si ostavil,
oj, oče nas, zakaj?“ —

Po materi spet tamkaj
žaluje brdka hči,
solzica za solzico
po licu ji polzi. . .

Z neba pa solnee sije,
na grobih luč brli,
z grobovja cvetje dije,
molitev žubori. . .

In meni tudi žalni
spomini se zbude,
in sree se mi krči,
oči mi orosé. . .

Kje ste mi, dobri starši,
kje, blaga brata dva,
prijatelji kje dragi,
veselje mi srca? —

Ah, krije vas gomila
za tretjo tam goró,
zapuščen se vas setim,
moleč za vas gorkó. . .

Pač blagor vam, izpili
ste kelih bridkih tog,
tjagor se preselili,
kjer večni biva Bog. . .

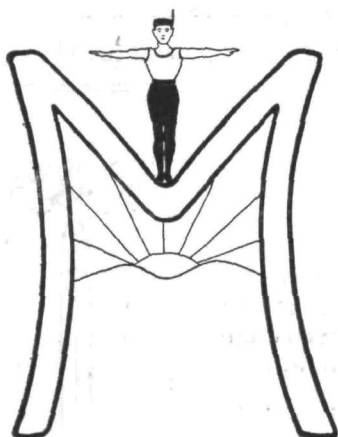
I jaz iz solz doline
dospel bom kmalu k vam,
v Vsevišnjega objetu
pri vas bom srečen tam! . . .

Janko Leban.

CVETOMIRSKI:

Breze.

irno in tiho so stale nad drevoredom, nad široko, z drobnim, belim peskom posuto cesto. Koliko jih je bilo, še sam ne vem. Štel sem jih časih, ali pri deseti sem vedno nehal. Skupina vitkih, srebrnih brez — to je bilo vse... Tamkaj kraj njih je samotarila »moja« klop, od dežja popolnoma izprana in pomita, tamkaj sem mnogokrat samotaril jaz, in breze, moje drage znanke, so samotarile ob meni. Kadarkoli sem šel po drevoredu, med bohotnimi kostanji, so me že oddaleč pozdravljale in vabile s srebrnimi prsti. — Pod širokim, črnim gozdom so se v ljubkem neredu lesketala tanka debela. In vedno sem pospešil korake, zakaj ljubil sem breze. Pa sem se oddahnil na svoji klopi, se nasrkal svežega gozdnega zraka in se naužil lepote, ki je bila razlita v razkošnih valih preko mehkega, vijoličastnega travnika pod meno j tjadol do dolge, temnozelene stene kostanjev. Mesto je bučalo pred meno j, vriskalo je in ihtelo — stotero visokih ponosnih stolpov s pozlačenimi križi je kipelo iznad košatih vrhov vsekrižem gaja raztresenih dreves. Nad mestom jasno, modro nebo, zlato solnce na tem nebu, pod njim jate urnih belih golobov... Zvonilo je v mestu, venomer so doneli od vsepovsod iz visokih lin težki zvonovi... In za mestom griček za gričkom, za holmom holm, vse polno bučnih gozdov na teh gričkih in holmih — tudi od tam je vriskalo in ihtelo... Razprostrl bi človek roke in bi stopil na cesto...

Sedel sem na klopi in sem gledal; tudi breze so s širokimi, nedolžnimi očmi strmele v daljavo. Če je potegnil rahel veter, so v tajinstvenem šepetu vztrepetali na vrhovih listi, ali sloka, bleščeča debela se niso zgenila. Samo kadar je temno završalo zadaj iz gozda, kadar je v naglem plesu šinil pod nebo črn oblak, so se breze globoko sklonile, kakor da hočejo s svojimi belimi rokami zaprositi usmiljenja... Ob takih trenutkih so se mi zasmilile ubožice samotne, in pomagal bi jim bil, pa jim nisem

mogel, jaz sam sirotnik samotni. In začutil sem v svojem srcu še večjo ljubezen do njih in tedaj sem se pogovarjal z njimi...

Več kakor leto dni sem jih obiskoval, spomladi in poleti, jeseni in pozimi. In kadarkoli sem se vračal v mesto, se mi je zdelo, da nesem od njih blagoslov, ki me bo spremljal na vseh mojih žalostnih potih... Sladka je bila zavest, da nisem popolnoma sam, da vendar čuti z menoj nekaj tihih bitij.

Zgodilo pa se je, na kar nisem bil nikdar pomislil, še v sanjah ne. Šel sem nekoč v pozni, hladni jeseni zopet po drevoredu, da obiščem svoje samotne prijateljice. Pod mojimi nogami je šušljalo listje, ostra sapa mi je pihala od severa v lica. Vse drevje golo, mrtvo; od nikoder veselega glasu. Nenadoma postanem, mraz spreleti moje ude. Me li ne vara oko? Od srebrnih brez v daljavi ne duha ne sluha; niti za hip me ne zavabijo bele roke, ne zašume mi v pozdrav prijazni vrhovi... Hitreje sem stopil, skoro tekem, ker še vedno nisem hotel verjeti svojim očem. Burno mi je bilo srce v prsih, v glavo mi je silila kri. Končno sem došel na mesto in spoznal, da me niso varale oči; nikjer več niti ene breze; samo kratki, še sveži štori so pričali o nedavni smrti...

Kakor prikovan sem stal nekoliko časa na enem in istem mestu; povsili sem glavo, črna boleost mi je zalila srce.

»Posekali so jih, vse skupaj, od prve do zadnje... ubožice samotne.«

Nisem sedel na svojo klop, zakaj od tistega hipa zanaprej mi je postala tuja. Težkih, omahujočih korakov sem se napotil v mesto, kakor svinčene so bile moje misli. Še vedno sem se upiral žalostni resnici, da brez res ni več...

Mnogokrat obiščem zdaj grob svojih nekdanih samotnih prijateljic. Mrzel veter brije čez tisti prostor, kjer so se nekoč ljubko sklanjala vitka, lesketajoča se telesca, kjer so vabile bele rok in so pozdravljale velike, nedolžne oči...

Samo bolesten spomin imam še nanje, na nepozabne znanke breze...

Utrinek.

*Na visokem, daljnem nebu
zvezda se je utrnila;
bo li kdaj na svoje prejšnje
mesto še se povrnila? —*

*Mnogokrat v življenju našem
hipno zapusti nas sreča,
a ko vnovič se povrne,
radost v srcu nam poveča.*

Fr. Studenko.

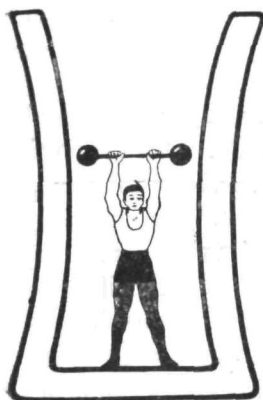

Mlad junak na konju
jezdi v daljno stran;
vrne se ponosen,
ko bo boj končan!

PAVEL STRMŠEK:

Nebeška vodica.

Po hrvatski narodni pesmi.

mrlo je mamici dete in odhitelo pred rajska vrata; tam je zaklicalo svetega Petra, naj mu odpre, saj je še angelček brez greha. Ali rajski vratar ga vendar ni hotel spustiti v nebesa; dal mu je okovano vedro in rekel: »Poleti zopet na svet ter nam prinesi vodice; a vodica ne sme biti ne iz neba ne iz zemlje črne, da bo mogla biti za rajsko dečico!«

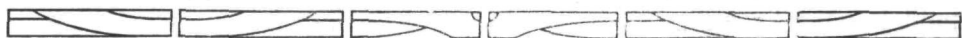
Detece je vzelo vedro, poletelo v goro ter iskalo nebeške vodice med grmovjem in skalovjem; ali vse zaman, ni je našlo; sedlo je na kamen in milo zajokalalo.

Slišala ga je vila-planinka, milo se ji je storilo in prihitela je k detecu: »Zakaj jekaš, detece milo?« In detece ji je potožilo, da ne more najti vodice za rajsko dečico.

Gorska vila pa mu je odgovorila: »Ubogo dete, dete malo! Poleti še malo naprej k mamici svoji nesrečni! Glej, mamica tvoja se joka, po licu ji tečejo solze. Naberi te solze v vedro okovano ter jih ponesi svetemu Petru! Ni vodica ne iz neba, ne iz zemlje črne; to je vodica za rajsko dečico!«

In detece je odletelo k mamici, nabralo vedro polno solz ter odhitelo nazaj pred rajska vrata. Zopet je klicalo svetega Petra: »Sveti Peter, rajski vratar, odpri mi vrata, angelček sem brez greha!« Toda svetnik molči, kakor da ne sliši. Zopet se oglasi detece: »Sveti Peter, odpri mi vrata. Težko je vedro, slabe so ročice. Odtrgati se mi hočejo v ramenu.«

Vrata so se odprla, in detece je zletelo v nebesa.

Strah.

*V daljo, kjer bliski žare,
osmero plašnih oči
trepetaje strmi.*

*Ognjene sile neba
zbujojo slutnje sredi srca,
ki žgo kot ogenj peklà.*

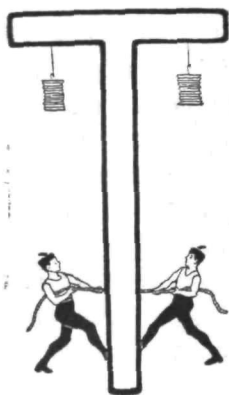
*Tja v daljo, kjer ogenj žari,
četvero družine strmi:
tam oče se njihov z ognjem bori .
In s strahom otroci in žena
upirajo v dalje oči. . .*

Fr. Studenko.

BORISOV:

Naša Tigra.

igra je bilo ime naši mački. Brez te koristne živali ne more biti nobena hiša na kmetih, in tudi mi smo vedno redili po enega teh mišjih strahov. Kdo bi pa tudi mogel nastavlјati vse križem pasti: po skednjih in kaščah, hlevih in čumnatah. Ko nam je poginil stari Ris, ki je vestno izvrševal svoje mačje posle dvanaest let pri enem gospodarju, smo takoj povprašali po vasi, kje bi se dobil vreden naslednik staremu Risu. A tiste čase v vsej vasi ni bilo dobiti mladega zaroda, kar je bilo zlasti nam otrokom silno žal. Veselili smo se že, kako se bomo igrali z mlado mačko, celo kraguljček in rdeč trak smo ji že kupili, a mačke ni bilo.

Naša hiša je stala blizu Save. Z vodo sem se sprijaznil že v zgodnji mladosti, ker smo otroci kar naprej brodili po mlakužah ob Savi. Poleti smo bili menda več v vodi kot na suhem, če ne upoštevam noči.

Neko vroče popoldne, ko smo ravno s tovorom obložene ladje vlekli čez lužo — rekli smo, da plovemo v Ameriko — nas ustavi sredi pota klic sosedovega Tinčka. Fant je stal v grmovju ob Savi in kazal na neko skalo sredi vode. Takoj je bila vsa družba pri njem. Kaj smo videli? Po skali je hodila tigrasta mačica in milo mijavkala. Gotovo so jo neusmiljeni vaški otroci vrgli v Savo, in ubožico je zanesel val na ta otočič.

»Rešimo jo!« To je bilo naše povelje, ki smo se zanje vsi zavzeli. A kako? Različna so bila mnenja, a pravih malo. Okrog one skale je bila voda globoka in nevarna zaradi vrtincev. Mi smo bili sicer plavači, a preveč predrzni ne. Nihče si ni upal splavati na skalo po mačko. A česar ne zmore moč, to naredi razum.

Naredili smo tako: Nekdo je stekel domov po konec široke deske in malo skledico mleka. Ta rešilni plov smo privezali na dolg trak in ga izpustili po vodi navzdol do skale. Nad skalo je bila namreč voda toliko plitva, da smo jo lahko bredli. Od tam smo poslali rešilni plov in za vado skledico mleka na njem. Počasi in previdno smo spuščali svojo pripravo po vodi, da bi se nam ne ponesrečil načrt. Tam, kjer so bili vrtinci, je plov nekoliko zaplesal, a požrlo ga ni. Tudi mleko se ni razlilo. Deska je srečno pristala k skali. Mislili smo, da bo mačka kar skočila nanjo in polokala sladko mleko. A imeli smo mnogo truda, preden se je to zgodilo. Klicali smo jo in premikali plov, misleč, da mačka ne vidi naše rešilne naprave. Že je prišla do deske in najprej potipala z eno tačico, če bi bilo varno skočiti na desko. Drugič je stopila že z obema, a zopet odskočila nazaj na skalo. Mnogo prigovarjanja je bilo še treba, preden smo jo spravili na plov. Potem smo pa prav nalahno vlekli plov po vodi navzgor, da bi se žival ne

bala in da bi nam ne skočila v vodo. Tako smo jo srečno privlekli na breg in jo rešili gotovega pogina.

Videti je bilo, kot bi žival čutila, kakšno dobroto smo ji naredili. Dobrikuje se, se je stiskala zdaj k enemu, zdaj k drugemu. Bila je še vsa mokra in od mraza se je tresla. Zdaj je prišla šele toliko k pogumu, da je začela lokati mleko, ki smo ga ji po »ladji« žeposlali naproti.

Ko je žival jedla, se je začelo ugibanje, koliko je stara, odkod je prišla v vodo in slično.

»Več nima kot dva meseca«, je trdil eden.

»Tri ima gotovo«, je ugovarjal drugi, samo da je pogovor tekel naprej.

»Gotovo so jo mlinarjevi vrgli v vodo, ali je pa plavala čez Savo v našo vas, ker je na oni strani zmanjkalo miši, a so jo valovi zanesli tako daleč«. — Tako je sodil najmlajši med nami, a nikomur ni prišlo na misel, da bi ugovarjal njegovi modrosti o pomanjkanju miši in mačkinih plavalnih vajah. — Medtem je mačka pojedla mleko, in sklenjeno je bilo, da bo žival naša. Dali smo ji takoj ime Tigra in jo nesli domov. Na dolgo in široko smo vsakemu pripovedovali, kako smo jo rešili iz smrtne nevarnosti,

Par dni smo imeli opravila samo z mačko. Veliko je pa žival pridobila na ugledu, ko nam je v kratkem privlekla od nekod miško. Hvalili smo jo na vse pretege, da take mačke ni v vasi, ker je takoj prve dni pogledala za nočnimi nadležnicami.

Moji materi se je mačka skoro ravno tako studila kot miš. Ni mogla trpeti te živali v kuhinji ali v sobi. Naša Tigra je imela pa to navado, da je vsako miš prinesla pokazat prav v kuhinjo. Zato sta z materjo marsikdaj leteli okrog hiše, a mačke to ni izpametovalo.

Nekaj posebnega je pa bilo pri Tigri to, da se ni pritaknila jedil, če ravno je dobila omare odprte.

Vendar se je našel človek, ki je hotel uničiti našo žival. Nekega dne se je privlekla domov vsa razbita. Ena prednjih nog je bila popolnoma zlomljena. Hoteli smo jo ujeti, a ni se pustila kot navadno. Oče je rekel, da jo moramo ubiti, da se ne bo mučila naprej. A kaj takega si nismo upali izvršiti, zlasti ker smo že večkrat slišali, da je mačka jako trdna žival.

Ranjena Tigra je zlezla na skedenj v seno in tam je ležala več dni, ne da bi se genila. Vsak dan po trikrat smo ji nosili hrane, toliko, da je imela vedno dovolj. Ob nedeljah sem si odtrgal celo malo mesa od svojih ust, samo da je bila tudi Tigra deležna naših dobrot.

Pri taki postrežbi je umljivo, da je Tigra kmalu ozdravela. Čez nekaj dni je že prilezla za kratek čas na vrt. Hoteli smo jo ujeti, pa se nam ni pustila. Odkar jo je zadela nesreča, se je izogibala ljudi in celo nas, ki smo ji v bolezni stregli. Vendar si je žival dobro zapomnila, kdo ji je prinesel kdaj hrane na ležišče. To sem uvidel pozneje, ko sem študiral v mestu in me po več mesecev ni bilo domov.

Kadar je po dolgem času zaslišala zopet moj glas, je takoj pritekla k meni in se mi začela dobrikati. K drugemu človeku ni šla za nobeno ceno. Sploh se je po oni nesreči izogibala hiše. V sobo je prišla samo takrat, ka-

dar sem bil jaz doma. Tako si je dobro zapomnila, kdo je njen zaščitnik. Prve dni je hodila za menoj kot psiček. Če sem šel v gozd ali na polje — gotovo je šla tudi ona za menoj.

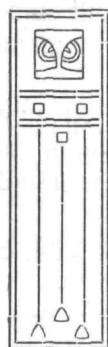
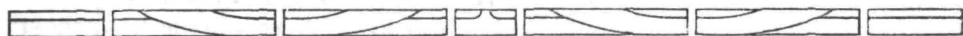
Dolgo let je služila Tigra naši hiši. Na stara leta jo je pa prišla čudna muha. Ko je jeseni dozorel žir, in so se polhi odebeleli, jo je pobrala v bukov gozd. Cela dva meseca je ni bilo. Tako-le na zimo se je pa vrnila tako lepo rejena, da se ji je delal celo podbradek. Seveda je bila tudi leto za letom zaradi tega bolj plašna. Edino meni se je še brez skrbi približala.

Neko jesen sem bil primoran ostati doma na kmetih. Bil je že čas, ko je imela Tigra navado oditi na jesensko gostijo v gozd. A to leto ni šla.

»Zaradi tebe ne gre«, mi je rekla nekoč mati. Pozno na jesen sem odšel jaz v mesto. Nekaj dni na to je pa tudi Tigra izginila v gozd.

Od takrat je pa ni bilo več nazaj. Končala jo je gotovo sovražna žival, ali je pa poginila zaradi starosti.

Škoda je bilo res te naše Tigre.

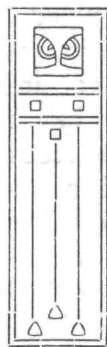

Sirota na očetovem grobu.

Vseh mrtvih dan! . . . Na grob očetov
sirota jaz hitim,
po njem, ki me je žarno ljubil,
v bridkosti se topim. . .

Ah, oče moj, sedaj si srečen
visoko vrh zvezdá,
da kmalu, kmalu k tebi pridem,
izprosi tam Boga! . . .

Janko Leban.

Raste majhno drevo.

Raste majhno, vitko drevo,
raste na zeleni gori.
Prvi ga pozdravlja žarek,
koplje se še v pozni zori.

Ali veter silni piše,
da drhtijo tanke veje,
listje trga redko, blede —
bučni sever pač ne greje.

Solnca, vetra ima mnogo,
preveč divje je prostosti —
in bojim se, da pogine
v svoji mladostni slabosti.

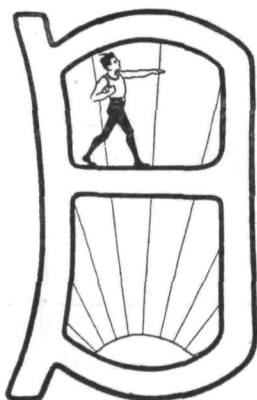
Jan.

FR. HUBAD:

Mladostna leta cesarja Franca Jožefa I.

ilo je prepoldnem leta 1830. dne 18. avgusta. Tedaj se je peljala kočija iz cesarskega gradu Schönbrunn v mesto Dunaj. Nadvojvoda Franc Karel, drugi sin tedanjega cesarja Franca I., je dirjal k svojemu očetu naznanjat, da se mu je rodil prvi sin. Vesel objame cesar svojega sina, topovi zagrmijo po mestu, Franc Karel pa sede hitro zopet v kočijo, da bi se peljal nazaj v Schönbrunn k svoji ženi in svojemu sinu. Po ulicah se je gnetlo vse polno ljudi. Učenci so vreli ravno iz šole. Z navdušenimi klici je pozdravljalo ljudstvo mladega očeta, vsak mu je hotel razodeti svojo radost, vsak se je gnetel proti vozu, da bi mu pozakal, kako ga ve-

seli, da se je narodil naslednik cesarju, zakaj starejši cesarjev sin Ferdinand ni imel otrok. Vesela se je zbirala mladina na potu nadvojvode, vesela je tekala za vozom in pozdravljala priljubljenega nadvojvodo. Tega je gnalo srce v Schönbrunn nazaj k svojemu sinu; ko pa vidi, da teka mladina za njim, da bi si lahko pokvaril kak deček svoje zdravje, tekaje za vozom, reče kočijažu: »Ne vozi tako hitro; dečki so že vroči, prehladili se bodo sicer!« Mirnim korakom se je peljal dalje, ljudje so vriskali in klicali od veselja, ko so čuli take besede.

Poldne je že bilo, ko se je pripeljal nadvojvoda zopet v Schönbrunn. Tedaj je bil star 28 let, moč čvrste, krepke postave, ljubeznivost mu je sijala iz oči. Njegova žena je bila Friderika Doroteja Zofija, hči Jožefa Maksimilijana, kralja bavarskega, ki se je bil z njo poročil dne 4. novembra leta 1824.

Nadvojvoda Franc Karel, oče našega cesarja, bil si je pridobil s svojo ljubeznivostjo srca vseh svojih podložnikov. Siromaki so ga spoštovali

Cesar gre obiskat ranjence

kot svojega očeta, zakaj rad je delil ubožcem, rad je pomagal tudi pridnim obrtnikom. On je bil pokrovitelj nižjeavstrijskemu obrtniškemu društvu. Če je le zvedel, da je prišel kdo v zadrege brez svoje krivde, mu je hitro pomogel. Nekega dne se je peljal s svojim adjutantom na izprehod v Prater, v velik gaj, kamor se hodijo Dunajčanje najrajši izprehajati. Ko se peljeta mimo neke gostilnice, zapazi nadvojvoda, da je zaprta. »Kaj pomeni to?« vpraša svojega adjutanta. Ker mu ta ni vedel odgovora, pošlje hitro, ko prideta domov, slugo povpraševati, kaj je s krčmarjem. Še tisti dan mu poroči sluga, da je krčmar obubožal, ker je trl bolezen njega in njegovo obitelj, da je dolžan kakih 400 gld. in da so mu zaprli krčmo, ker so ga upniki rubili. Kmalu potem se pelje nadvojvoda zopet v Prater. Krčma pa je bila zdaj že odprta, krčmar je stal na pragu in je pozdravljal z veselim srcem nadvojvodo. Ta mu je bil plačal dolgove, ker je zvedel, da krčmar ni sam kriv svoje nesreče.

Koliko je dajal za bolnike, za slepce, za sirote, za gluhoneme in za druge nesrečneže, se ne da povedati, ker je dajal tako, kakor velevalo sveto pismo: Naj levica ne ve, kaj daje desnica. Mnogokrat je obiskal celo sam kakega siromaka, da mu je pomagal. Zato ga je pa ljubilo tudi ljudstvo nad vse, imenovalo ga je le »očeta siromakov«. Kjer se je le pokazal, ga je ljudstvo pozdravljalo tako spoštljivo in tako prijazno, da so se čudili tujci. Nadvojvoda sam je odzdravljajal tudi najnižjemu; če je hodil po ulicah dunajskih, je klobuk nosil navadno v roki, da bi le ne prezrl kakega pozdrava.

Tak je bil oče našega cesarja, in mati njegova je bila verna družica svojemu možu.

Od svojih staršev se je naučil mladi nadvojvoda Franc Jožef že zgodaj usmiljenja do siromakov. Posebno rad ga je imel njegov ded, tedanji cesar Franc I. Skoro vsak dan so morali priversti mladega vnuka k njemu. Sam ga je poučeval ali se je pa igral z njim. Komaj je znal »Franci«, tako ga je imenovala cesarska rodovina, dobro tekati, mu je cesar kupil puško in sabljo z malo vojaško opravo. Kadar je prišel potem k dedu, je moral hojevati po povelju dedovem in sukati svoje orožje, kar se je prav lepo podajalo dečku.

Nekega dne je bil mladi nadvojvoda v Laksenburgu, cesarskem gradu, ne daleč od Dunaja. Vesel je tekal po tratah, vozil svoj voziček, nakladal seno nanj in se radoval, kakor se radujejo otroci. Večkrat pa je pogledoval z milim očesom vojaka, ki je stražil ob vratih.

Kmalu se pripeljeta cesar in cesarica obiskovat svojega vnuka. Vesel jima teče »Franci naproti. Pa hitro pocuka svojega deda za sukno ter pravi: »Daj mi kaj za vojaka; siromak je!« Cesar se nasmeje ter mu da bankovec. Maliček teče k vojaku, pa mu ponuja denar. Ali vojak pozdravi s puško, denarja pa ne vzame, ker je to prepovedano straži. Dolgo ponuja dečko: »Vzemi, vzemi!« Ker se pa vojak ne gane, steče žalosten k dedu ter mu toži, da vojak noče denarja.» Vojak na straži ne

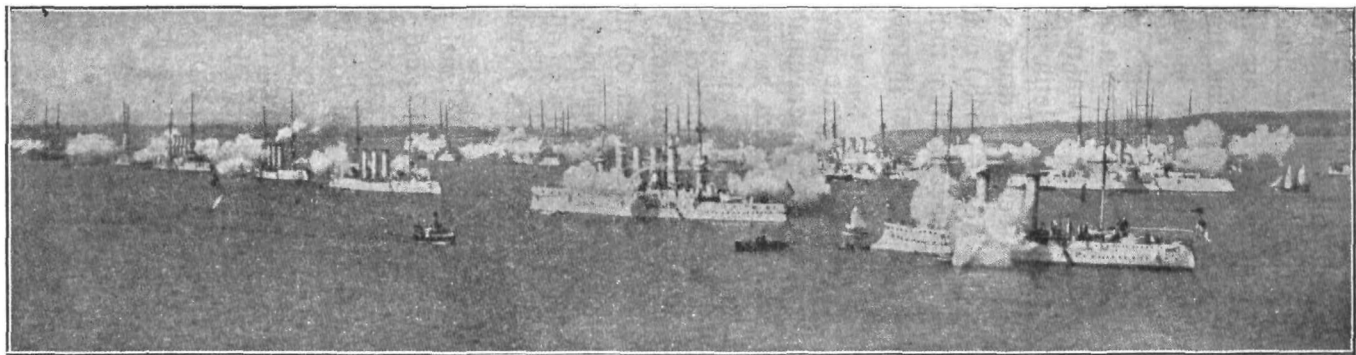
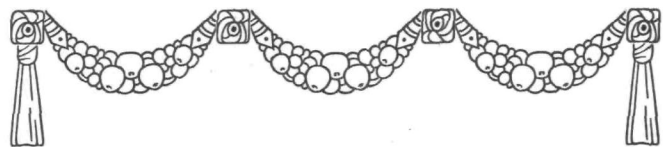
sme vzeti denarja. Deni mu denar v torbo za patrone, ki mu visi na hrbtu!» Vesel steče deček zopet k vojaku. Ali o joj, torba visi previsoko, on ne more do nje. Cesar Franc vzdigne torej svojega vnuka, cesarica Karolina pa odpre vojakovo torbo, da položi »Franci« bankovec vanjo. Vesel ploska v roki ter pravi: »Sedaj pa ta mož ni več siromak!« — Radosten ga objame cesar; drugi dan pa pošlje k polku, pri katerem je služil obdarovani vojak, vprašat, kak človek je ta. Od polkovnika zve, da je eden najboljših mož in da podpira od svoje male plače še svojo ubožno mater. Sinova ljubezen do matere gane cesarja v srce. Hitro pošlje vsoto denarja, ki jo je bilo treba za odkup moža. Oprosti ga torej vojaštva, ga bogato obdaruje ter pošlje materi na dom. Tako je pomogla dobrosrčnost mladega nadvojvode dobremu sinu od vojakov. Stara mati in njen sin sta še dolgo živela srečna in vesela, zakaj cesarjeva milost jima je ostala naklonjena, in lastna pridnost je pomnožila sinu imetje, da je umrl kot pošten in bogat kmet.

II.

Razen Franca Jožefa je imel nadvojvoda Franc Karel še tri sinove: Ferdinanda Maksa, poznejšega cesarja meksikanskega, Karla Ludovika in Ludovika Viktorja, ter eno hčer, Marijo Ano, ki jo je pa pokosila smrtna kosa že v petem letu njene starosti.

Hitro teko leta. Kmalu pride za otroka čas pouka in učenja. V prvih letih je vodila pouk grofica Marija Lujiza Sturmfederjeva. Bila je stroga, a tudi ljubezniva, njeni učenci so jo imeli radi tudi še, ko jim ni bila več varuhinja. Vedno so se je nadvojvode radi spominjali; ko je ležala grofica že na smrtni postelji, so jo mladenči obiskovali ter ji kazali, kako radi jo imajo.

Ko so nadvojvode odrasli, so dobili svoje odgojevalce. Grof Henrik Bombelles je postal vodja vsem; nadvojvoda Franc Jožef pa je bil izročen posebno še grofu Ivanu Koroniniju. Kdor bi namreč mislil, da se sinovom iz cesarske rodovine ni treba truditi v mladosti, bi se varal. Oni so namenjeni, da vladajo v svoji moški dobi; od njih je odvisen blagor vse države, zato se morajo pripravljati že od mladih nog za težavni posel. Posebno cesarjevič, naslednik na prestolu očetovem, se mora izuriti v vseh strokah uradovanja. On, ki naj bo nekoč vrhovni vodja vse armade, mora poznavati svojo vojsko na vse strani; on, ki naj bo nekoč najvišji sodnik, mora temeljito znati pravo; on, ki naj zapoveduje šolstvu, mora poznavati vse stroke šolstva od najvišjega do narodnega. On se mora seznaniti z obrtnijo, s trgovinskimi razmerami, s kmetijo in z rudarstvom ter z vsemi vednostmi, kolikor jih goje po prostrani državi, da more vladati. Posebno avstrijski cesarji gledajo že od nekdaj na to, da se priuče že v mladosti pravim načelom, po katerih se je ravnati vladarju, da mu ni treba poslušati le svojih svetovalcev, ampak da more soditi o vsaki stvari tudi sam. Kakor drugi mladenči, se pa mora izobraziti cesarjevič tudi v vednostih, ki se jih uče drugi po narodnih, srednjih in visokih

Bitka na morju

šolah, in vrhutega se mora še naučiti jezikov svojih podložnikov; saj ne gane človeku srca nič toliko, kakor če govori njegov cesar v materinem njegovem jeziku z njim. Le povprašujte onih mož, kako milo jim je bilo pri srcu, ko se je cesar sam po zaslišbi poslavljajal od njih s prav slovenskim: »Srečno!« Mladi nadvojvoda Franc Jožef se torej ni učil le latinščine, grščine, francoščine in angleščine, ampak tudi skoro vseh jezikov avstrijskih: madžarščine, češčine, poljščine, italijanščine, srbo-hrvaščine itd. Seveda pa pri tem ni smel svojega telesa zanemarjati; zakaj le zdrav duh v zdravem telesu more zadostovati dolžnostim vladarjevim, kakor je že velevala slavna Marija Terezija odgojevalcem svojih otrok, naj jih utrdijo na duhu in na telesu ter jih naj ne razvadijo na nobeno stran.

Franc Jožef sicer v mladih svojih letih ni mogel misliti, da postane cesar, zakaj njegov oče je bil cesarjev drugi sin; ker pa njegov stric, poznejši cesar Ferdinand (od l. 1835.—1848.) ni imel otrok, se je moglo misliti, da postane njegov oče cesar in za njim tudi on sam; zato se je moral pripravljati že od mladih nog za težavni ta posel, akoravno ni bil gotov, da bo nosil kdaj cesarsko krono.

Zato so napravili za njega in za brate njegovi odgojevalci natančen dnevni red. Že ob šestih zjutraj se je začel poletni pouk; natanko so bile določene ure za veronauk, za jezike, za zgodovino, za računstvo, za prirodoslovje, za igre kakor za telesne vaje. Tako prihodnji cesar že od mladosti nima skoro urice, v kateri bi mogel delati, kar bi se mu ljubilo. Zamuditi ne sme niti minute, zakaj natančnost je najlepši kras vladarjev.

Mladi »Franci« je bil vedno natančen, ob minuti je bil vselej na svojem mestu. Še sedaj se tujci ne morejo načuditi, da ga nikdar ni treba čakati. Če pravi, ob tej ali oni uri pridem sem ali tja, pride ob tej uri, naj sije solnce ali naj pada dež, toča ali sneg z neba. Tudi v tem oziru nam bodi torej on vzvišen zgled.

Komaj je bil star dvanaest let, je že znal najslavnejše evropske jezike in jezike raznih narodov, ki jim je zdaj vladar, a tudi v telesnih spretnostih se je že odlikoval. Ko je praznovalo društvo strelcev v Solnem gradu l. 1841. svojo slavnost, je zadel Franc Jožef, tedaj enajstleten deček, s prvim strelom ravno v sredo. To je navdušilo strelce tako, da so ga imenovali takoj za svojega častnega člana.

Zanemarjal pa ni med tem tudi obrtniškega pouka. Obiskoval je s svojimi učitelji razne obrtniške zavode, tvornice itd., da se je poučeval sam o razmerah raznih obrti. Posebno ga je zanimalo steklarstvo, t. j. kako se dela steklo. Sam je spisal večji spis o tej umetnosti.

Kadar je prišel čas počitka, se je najrajši vadal s svojimi tovariši, mladima grofoma Bombellesoma in mladim Koroninijem in z drugimi v bojnih igrah. Po vrtu v Schönbrunnu so igrali dečki. Franc Jožef jim je bil vojvoda. Bojevali so se med seboj, da je bilo veselje gledati, kako so se iskriale oči mlademu princu.

Te otroške igre niso trajale predolgo. Kmalu je trebalo tudi za njega

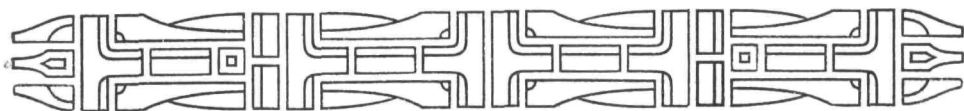
uriti se resno v orožju. Polkovnik Hauslab mu je bil učitelj. Da se nauči vojaških vednosti, je moral začeti kakor prostak. Obleči je moral opravo pešca in vaditi se v njej; toda ne sam, ampak z novinci, da je poizkusil sam, kako treba ravnati z ljudmi, ki pridejo ravno med vojake. Ko se je naučil sam hoditi po vojaško in rabiti puško kakor vsak drugi prostak, se je vadal opravila vsake šarže ter se tako privadil voditi vedno večje krdelo do cele stotnije, kasneje do polka itd.

Ko se je bil izuril kot pešec, se je vadal kot konjik. Tudi tu je moral obleči opravo prav preprostega ulanca, svojega konja ni smel imeti, jahati je moral na navadnem konju kakor vsak drugi konjik. Jahati se je učil sicer že prej, ali ni mu šlo ravno predobro izpod rok. Sedaj pa, ko se je moral kazati na jahališču med preprostimi vojaki, mu je šlo bolje. V nekaterih tednih je sedel v sedlu kakor pribit, da so se mu čudili častniki, ko je kazal očetu svojo spretnost na konju ter dirjal pred njim in sukal svoje orožje kakor star vojak. Ta spretnost se vidi na njem še danes; pokazal jo je pa tudi sam leta 1851., ko ga je prišel ruski car obiskat na Dunaj. Tedaj se je splašil adjutantu ruskega carja konj. Ljudstvo je kričalo od strahu, ko je obležal jezdec brez zavesti na tleh, in je skočil konj splašen med ljudi. Ali cesar sam zgrabi preplašenega konja s krepko roko za uzdo ter ga ukroti.

Tudi kot topničar je moral začeti Franc Jožef na najnižji stopnji. V preprosti opravi je moral sestiti na top ter se vaditi posla vseh števil, ki imajo opravila, preden je top gotov za strel. Tedaj še niso topov nabijali od zadaj kakor sedaj; od spredaj sta morali številki 1. in 2. poriniti smodnik in kroglo v cev. Tako opravilo ni bilo ravno brez nevarnosti. Lahko bi se zgodilo, da se vname smodnik, ko ga porivajo z drogom v cev. Ali vendar mu tudi tega opravila niso opustili, da se navadi le natančno vsega. Tudi pri topničarjih je opravljal posel vsake posamezne šarže. Vse te vaje pa so mu bile na dobro. Spoznal je, koliko je vredno natančno izpolnjevanje vsakega povelja, tudi malenkostnega. Obenem se je okrepčal tudi na telesu; postal je neustrašen, pa vendar premišljen mladenič, ki je poznal svojo moč ter jo vedel rabiti tudi o pravem času.

Medtem, ko se je vadal vojaških spretnosti, pa ni opuščal drugih nauk. Učil se je še vrhutega civilnega in kazenskega, cerkvenega in politiškega prava in modroslovja, zakaj cesar ni le vrhovni vojskovodja, on je tudi najvišji sodnik.

Tako mu je tekel čas. Od jutra do večera je bilo opravila zadosti; še v nedeljo je moral po božji službi v državno pisarnico, da se je poučeval o državnih opravkih.

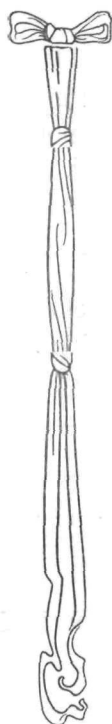
Zadnjikrat. . .

*Dvoje se rok je sklenilo,
zadnjikrat,
dvoje oči je še zažarelo
zadnjikrat,
in srce zahrepenelo
v dalje nedogledne je :
duša s svojci govorila
besede poslednje je.*

Fr. Studenko.

V taborišču

Narodna.

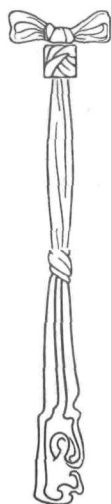
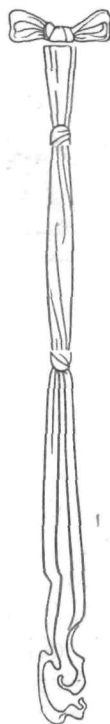
Naročila tožna mat! pticam,
naročila solnca svetlim žarkom,
naročila jadrnim vetrovom:
„Poletite tja na bojno polje,
daleč; daleč tja na bojno polje,
sinu mojemu pozdravov tisoč
in poljubov tisoč izročite!“

Napotili so se solnčni žarki,
odletele ptice brzokrile,
odbrzeli jadrni vetrovi.

Toda vetri so v goráh ostali,
ptice so omagale na poti,
solnčne žarke morje je popilo . . .

Vetri niso videli junaka,
niso ptice s sinom govorile,
ni ga solnce zlato poljubilo.
Nikdar več se k majki ni povrnil . . .

Davorinov.

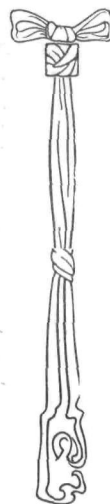

Jesenska.

Cvetke glavice nagnile
so na črno prst
in umirajo kot fanti
sredi bojnih vrst.

Ptičke že so odletele
daleč v tuji kraj,
nesle fantom so pozdrave,
kmalu pridejo nazaj. . .

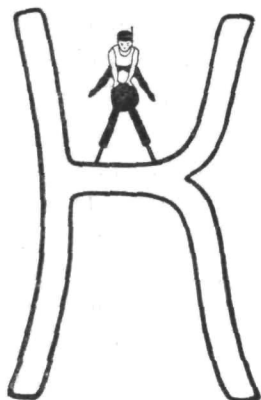
Davorinov.

IVO TROŠT:

V bedi bogastvo.

Legenda.

ristus in Peter sta hodila po svetu in prišla neki dan mimo ubožne kočē. Ubog je bil njen gospodar, ki je moral — sam bolehen — trdo delati, da je skromno preživiljal hromotno ženo in kopico otrok. Največkrat lačen in slabo oblečen je le iztežka mašil streho, da mu ni snežilo in deževalo na glavo. Mož je nevoljno gledal za potnikoma. Zdelo se mu je, da gresta v lepše kraje k boljšim ljudem.

»Ali temu ne misliš pomagati, Gospod?« vpraša Peter.

»Pomagaj mu ti, saj ni težavno«, reče Učenik in pogleda Petra.

»Kako, Gospod, ko nimam bogastva, da bi mu ga dal?« se začudi Peter.

»Meniš, da je potrebno samo bogastvo?«

»I, kako ne! Ali ne gleda beda povsod iz kočē, kakor njemu in družini iz oči?«

»Motiš se, prijatelj! Oprosti! In vendar si videl in spoznal po svetu, da bogastvo samo ne osrečuje človeka.«

Peter molči in premišlja, kaj bi utegnilo kočarja bolj osrečiti nego bogastvo.

Gospod mu pomaga iz zadrege: »Poslušaj, Peter, kaj se godi za nama!«

Peter se ustavi, posluša in se začudi, da sedaj kočar veselo prepeva. Pomagajo mu otročiči in celo žena, a prej je zavistno pogledoval za neznamima potnikoma, ki sta toliko srečna, da se jima ni treba niti oddahiniti v njegovi žalostni domovini.

»Poglejva, če mu nisem pomagal brez bogastva!« reče Kristus in se vrne s Petrom h kočī, da ga prepriča o svoji vsevednosti.

Peter vpraša kočarja, zakaj je sedaj tako vesel.

»Zadovoljen sem kakor še nikoli,« odvrne mož prijazno in pogleduje otroke, kaj bodo zopet peli. »Do danes sem si želel odtod, sedaj rad umrem pod to razdrapano streho.« Tako se je pohvalil mož in silil otroke, naj le pojo kakor so prej in naj ne zro nezaupno za tujcema. Kristus pa vpraša Petra:

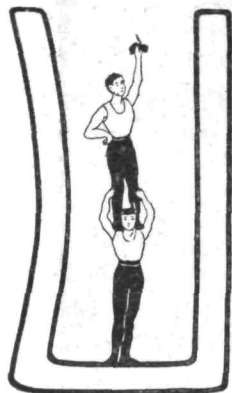
»Ali vidiš?«

»Gospod, ti res vse veš,« potrdi Peter. Nebeška potnika nadaljujeta svojo pot, kočar je pa poslej zadovoljno in srečno živel s svojo bedo in svojo družino.

IVO TROŠT:

Bajka o žitnem klasju.

roč veter je dahnil z južnega zapada in zaplovil po dolgih žitnih njivah v nedozirno dalj. Rumeno klasje je zavalovilo pod prozornimi krili kot velikan-sko zlato morje. Veter je čutil njegov topli, vse oživljajoči dih in zaslutil v njem novo življenje.

Z neba se je smehljalo poletno solnce in zado-voljno opazovalo zabavo vetra. Tudi oblaki so gledali le od daleč, kako se uči veter plavanja v nedosežnem žitnem morju. Le pokošena, gola do-brava ob porobju njiv ni umela, kaj pomeni to va-lovanje. Prezgodaj so jo bili oskubili. Nemo je gle-dala in brezumno. Vetru se smili, pa ji pošepne mimogrede smehljaje: »Življenje prinašam in smrt, soseda. Kakor sedaj valovi žito pod mojimi krili, zavalove človeška srca, ko bo zrnje, srečno spravljeno v žitnicah.«

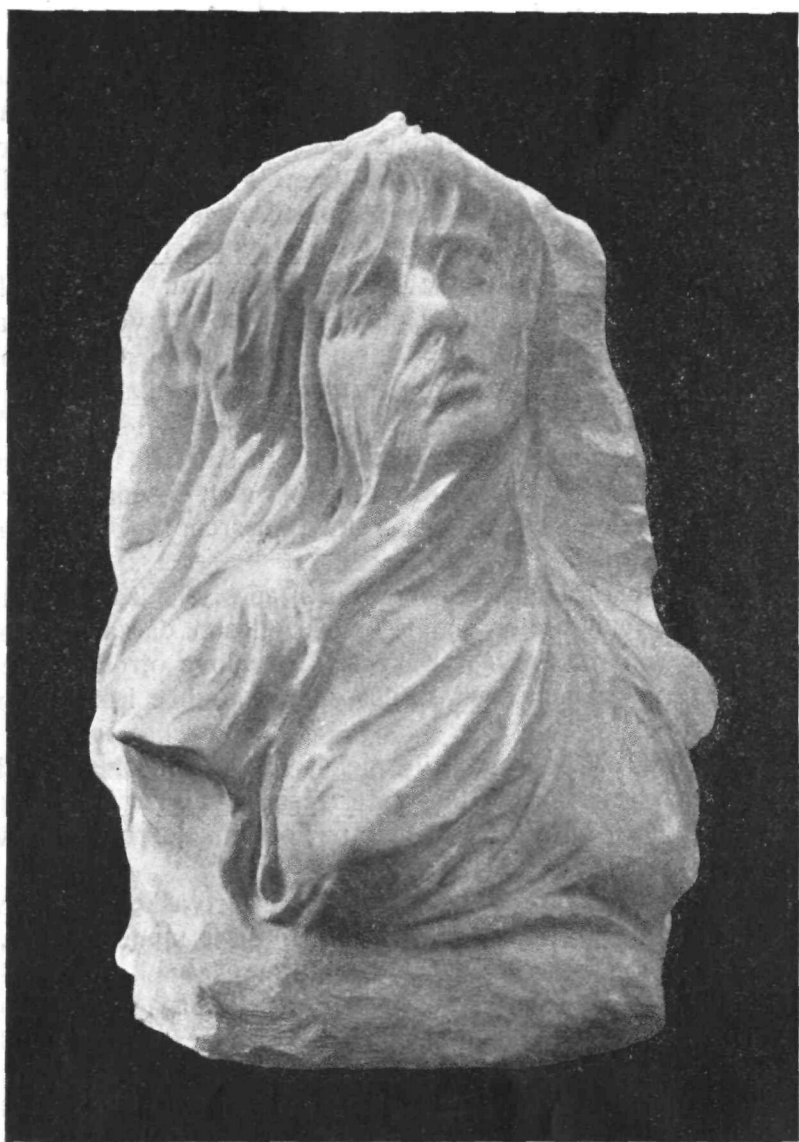
»Mhm!« prikima malomarno dobrava in se s tem izda, da ne ume pojasnila. Zato pošepne veter vnovič in tako glasno, da zavalovi s krat-kimi kodri celo sama dobrava: »Kako šele vzvalove otroška srčeca, ko zazro iz tega zrnja pečeni kruh, dišeče žemlje, rogliče in praznične po-tice!«

»Mhm!« se zareži dobrava, ki je nekaj slišala o drobnih zobkih in dobrem kruhku. »Seveda.« pristavi veter resno, »toda zrnju pojem danes o bližnji smrti. Strto bo v drobno belo moko, in šele potem bo veselje vsem zemljanom«.

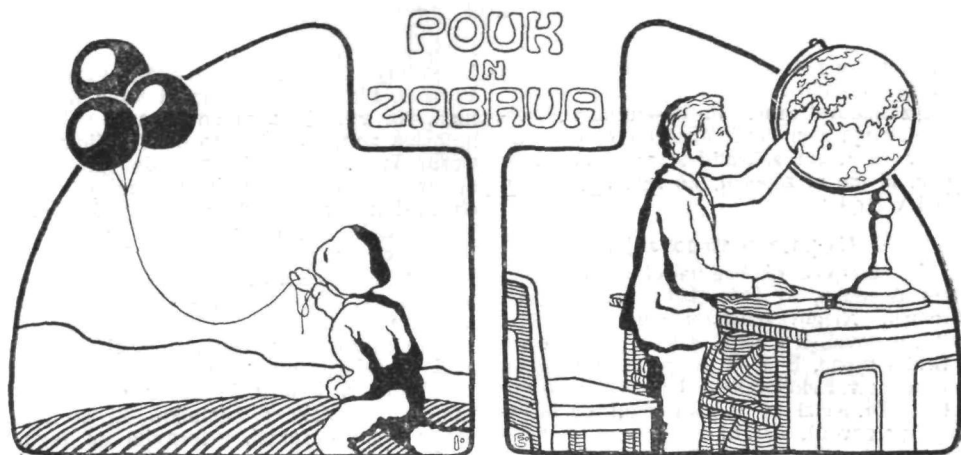
Dobrava ni umela pojasnila, ni umela tihe mrtvaške pesmi, vršeče prav sedaj med klanjajočimi se klasovi. Vetru se je mudilo naprej, samo naprej, da je samega sebe dohajal, prehajal in srečeval kakor orjaški ve-letok, izlivajoč se v neznano morje, brez prestanka črpa v oblake prav iz istega morja nove vodne zaloge, ki jih pozneje zopet zbira iz studencev v reke ter vabi neprenehoma v svojo bližino, drvečo v neznano morje. Plaval je po dolgih njivah rumenega klasja v daljno dalj kot po velikan-skem zlatem morju. Mehko in prožno se je vse valovilo pod njegovimi krili. Slutil je v današnji smrtni pesmi novo življenje — vsakdanji kruhek, dobrava je samo molče strmela z enoličnim »mhm!« za njim. Božje soln-čece se je smehljalo z neba, in beli oblaki so se hihetaje poskrili po ne-besnih kotech: »Ihi-hi-hi! He-he-he! Toliko drobnih zobkov in dovolj kruha! To je veselje! Hi-hi!«

Smrtne pesmi pa niso umeli, in tudi klasovi je niso umeli. Morda je bolje tako!

Žalost

Besedna uganka.

Priobčil S. Kosovel.

a	a	a	a
a	k	k	l
n	n	o	o
r	s	v	v

Besede značijo:

1. reko,
2. moža iz stare zaveze,
3. zver,
4. kristno ime.

Z leve na desno in odzgoraj dol čitaj ista imena.

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Rešitev tajinstvenega napisa v deseti številki.

**Tihe sreče blagi soj
vedno v dom naj seva tvoj!**

Prav so jo rešili: Stanislav Krašovec v Hotederšici; Milica Valenčič v Trnovem na Krasu; Tilka in Božena Jelenec v Kandiji; Leo Berlic pri Sv. Trojici v Slov. gor.; Marija Ganglova, učenka IV. razr. v Idriji; Ida Rebec, učenka II. razr. II. odd. v Divači; Živko Šumer, učenec IV. a razreda v Škofji Loki; Stanko Skok, učenec III. razr. v Domžalah; Cirila Brezovnik v Vojniku; Milena pl. Reya v Kozani pri Gorici; Vladko in Angela Porekar, drugoletnika učiteljskega v Mariboru; Boris Kristan, Ciril Porekar, tretješolca, in Viktor Porekar, drugošolca c. kr. gimn. v Mariboru; Matevž Štebih, učenec na Humu pri Ormožu; Vladko Kante v Sežani.

Ogromno poslopje.

Dosedaj je bilo poslopje Woolworth najvišje na svetu, toda v kratkem izgubi to čast. Ameriški stavbniki so namreč izdelali nov ogromen stavbni načrt, ki se kmalu uresniči. Gre namreč za novo »najvišje poslopje na svetu«, za nebotičnik, ki bo visok 273 metrov. Poslopje bo last »Panameriške družbe«. Imelo bo 52 nadstropij in bo služilo družbi za uradne prostore. Stroški za to stavbo bodo znašali okrog 60 milijonov kron.

Zvest konj.

Zdravnik dr. Fantes iz Marijinih Lazni je odšel s svojim polkom na južno bojišče. V nekem boju je jahal s poročnikom svoje stotnije ob bojni črti. V tem času jih je napadel sovražnik iz zasede. Poročnik je bil ranjen že pri prvih streljih. »Moj konj se je,« pripoveduje dr. Fantes, »vzpel in skupaj z mano padel v cestni jarek. Pri padcu sem se onesvestil. Ko sem se zopet zavedel, sem zagledal svojega konja, kako me liže po licu. To

lizanje me je tudi spravilo k zavesti. Vzpel sem se na sedlo in krenil za svojim polkom, ki je zasledoval Srbe. Po deseturnem naporu jahanju sem končno našel svoj polk. Za rešitev se imam zahvaliti svojemu zvestemu konju, ki me ni zapustil, ko sem onesveščen padel v jarek.“

Cesarjevo stanovanje.

Iz cesarjeve okolice poročajo o naslednjem dogodku, ki kaže, kako je naš cesar skromen. Njegov telesni zdravnik dr. Kerzl ni bil zadovoljen s sobo, v kateri biva cesar v Schönbrunn. Bila mu je premalo solnčna, kar se je v zadnji cesarjevi bolezni jako občutilo. Dr. Kerzl se je zato trudil, da bi cesarja pregovoril, naj bi se preselil v kako drugo bolj solnčno sobo. Toda cesarju se je preveč priljubila dosedanja soba, in vse prigovarjanje, da bi se preselil drugam, je bilo zaman. Pri nekem izprehodu v notranjščini Schönbrunna se je posrečilo dr. Kerzlu privedi cesarja k sobi, ki bi bila po zdravnikovem mnenju veliko bolj pripravna za stanovanje, zlasti ker je bila jako solnčna. Odprl je vrata in odvedel cesarja v sobo. Dr. Kerzl je zgovorno opisoval prednosti sobe, ki v tem hipu gotovo ni bila primerno opremljena, in je upal z vso gotovostjo, da bo pregovoril cesarja k selitvi. Cesar ga je mirno poslušal, se ozrl po sobi in rekel: „Tukaj naj stanujem? Saj vendar v tej sobi ni cesarja!“

Največja vojska,

ki je kdaj obstojala, je stala pod vodstvom kneza Karla Schwarzenberga leta 1814. v bitki pri Lipskem. Stela je 325.000 mož, največje število bojevnikov, ki so stali kdaj pod enim poveljnikom. To je bila pač največja armada, nikakor pa ne največja bitka. Nasprotnik Schwarzenbergov, Napoleon, je imel samo 170.000 mož. V bitki je bilo torej ravno pol milijona mož. Največja dosedanja bitka je bila pri Mukdenu med Japonci in Rusi, kjer je stalo 624.000 mož. Japoncev je bilo par tisoč več. Bilo jih je namreč 314.000, ki jim je poveljeval markiz Oyama. Ta je torej poveljeval za Schwarzenbergom drugi največji armadi na svetu. Tretja največja bitka je letošnja večdnevna bitka pri Metz, kjer sta imela poveljnika po 300.000 mož. Do 300.000 mož se je v prejšnjih večjih bitkah bojevalo na obeh straneh, tako n. pr. pri Smolenskem l. 1812., pri Gravelote leta 1870. Pri Kraljevem gradu si je stalo nasproti 435.000 mož.

Cesar med ranjenci.

Cesar se je peljal dne 19. pret. mes. iz svojega gradu Schönbrunn v palačo v Augarten na Dunaju, v kateri je prirejena bolnišnica »Rdečega križa«, da obišče ranjence. Ob glavnem vходу so cesarja pozdravili: nadvojvodinja Marija Jožefa in Cita, nadvojvoda Maks in zdravniki-voditelji. Na dolgi vožnji so cesarja vkljub dežju navdušeno pozdravljale neštete množice, ki so se bile zbrale po ulicah. Cesar je ostal v bolnišnici

jako dolgo ter je skoro vsakega ranjenca vprašal, kje je dobil rano in kako je ranjen. Na vožnji nazaj so cesarja neštete množice zopet navdušeno pozdravljale. — Cesar je v bolnišnici poslušal pripovedovanje prizorov iz bitk in je tako srčno občeval z ranjenci, da so navzoči ginjenosti jokali. Oči ranjencev so se iskriale, ko je cesar za vsakega imel prijazno besedo. V bolnici, ki jo je cesar obiskal, je tudi več Slovencev. — Cesar se je eno uro dalje mudil pri ranjencih, kakor je bilo prvotno določeno. Najprej je obiskal častnike, potem ostale vojake. Ljubeznost, s katero je cesar občeval z ranjenci, je nekega častnika, ki so mu desno roko odrezali, pripravila do tega, da je takoj prosil cesarja, da bi smel tudi nadalje, četudi brez desne roke, služiti v armadi. Cesar je bil vidno ganjen in je takoj obljubil, da bo uslišal prošnjo. V veliki dvorani je cesar govoril z vojniki v njihovem materinem jeziku. Tako je cesar govoril polsko, češko, madžarsko, hrvatsko, kar je vojake navdalo s posebnim veseljem. Za tri vojake je cesar naročil, naj mu napišejo njihove naslove, ter bodo ti vojniki deležni posebne cesarjeve milosti.

Naš cesar in vojni dogodki.

V listih čitamo: Vkljub svoji visoki starosti — v 85. letu — zasleduje cesar Franc Jožef vojne dogodke z največjim zanimanjem, in reči bi se moglo, da se je v zadnjem času pomladil. Cesar dobiva v roke vsako uradno poročilo in vsako važnejšo brzojavko in na podlagi podatkov sledi na zemljevidih, ki jih je njegova pisalna miza polna, vsakemu dogodku na bojnem polju. Jako dobro je poučen o položaju poedinih krajev, in poznana mu je vsaka reka, vsaka vasica in vsaka občina na bojišču. Zadnji čas je cesar dobre volje, da je že večkrat izrazil željo, da bi sam šel na bojno polje med svoje vrle vojake-junake. To bi bila za našo vojsko gotovo velika radost, ali z ozirom na cesarjevo visoko starost bi mogla biti vsaka taka pot škodljiva njegovemu zdravju. Zato mu je najbližja okolica svetovala, naj ostane na Dunaju, in cesar se je vdal, četudi s težkim srcem.

Kako daleč slišimo grmenje topov?

Večkrat so že izkušali dognati, kako daleč se sliši grmenje topov, ali nikdar se ni to popolnoma posrečilo. Vzrok leži v tem, ker se širi zvok vedno drugače, kakršen je pač vzduh. Čim več mokrote ima v sebi vzduh, tem bolj se širi zvok. Kadar je čisto jasno, tedaj slišimo zvok najmanj daleč. Ponoči se sliši vse dalje ko podnevi. V splošnem pa velja, da se sliši grmenje topov okoli 120—150 kilometrov daleč. Največje topove, ko nove nemške 42 centimetrske oblegovalne topove, pa tudi slišimo še dalje.

Blagorodni g. Doropoljski!

Tudi jaz Vam hočem danes pisati. Zahvaljam se Vam za Vaše prijetne mesečne »Zvončke«, ki me vsakokrat jako razvesele. V šolo me jako veseli hoditi, ker se učim mnogo lepega in zanimivega. V šoli imarno jako prijazno gospodično. Drugič Vam pišem kaj drugega.

Pozdravlja Vas Vaša hvaležna

Marija Žiberna,

učenka 3. razr. II. odd. v Senožeah.

Odgovor:

Ljuba Marija!

Vidim, da si hvaležna deklica. Lepa lastnost je to — kras mladega srca. Kdor je z malim zadovoljen, ta je velikega vreden.

*

Čestiti gospod Doropoljski!

Jaz sem zvesta čitateljica »Zvončka«. Vedno prebiram prejšnje letnike. Obiskujem II. razred meščanske šole v zavodu de Notre Dame v Šmihelu. Doma sem v Beli Krajini. To je krasan del naše ljube domovine. Priliko imam opazovati prelepe narodne noše. Žal, da »preljuba gospa moda« izpodriva narodna odela, ki so značaj in podoba ljudstva. Vezenje na odelih je prava narodna umetnost. Ta bi se morala ohraniti, ne na izložbah in v muzejih, ampak med ljudstvom. Ali ne bo moda zaslužila s svojo menjavo še vseh tistih krajev, kjer je ljudstvo zvesto narodni noši? Z železnico pride marsikatera novost v naše kraje, pa izginila bo tudi marsikatera navada, ki sedaj diči naše ljudi.

V naši občini so bili še pred štiridesetimi leti vsi »beli«, danes so vsi »pisani«. Med nami je 86letna ženica, ki hrani narodno obleko za mrtvaški oder. Ona trdi, da bo na sodni dan vstala v tisti obleki, v kateri je bila položena v grob. Ona pravi: »Bog bo zahteval sodni dan Slovence nazaj, ki jih je dal slovenskemu narodu!«

Lepo je slišati starico: »Belokranjica rojena, Belokranjica živela, Belokranjica umrla!«

Jaz mnogo čitam. Lepo Vas pozdravljam
Miroslava Kvedrova.

Odgovor:

Ljuba Miroslava! !

Iz Tvojega pisma priobčujem le nekaj odstavkov. Izpustil sem tiste vrstice, ki preveč govore o — meni. Pokazal sem jih pa tistima, ki so jima namenjene. Zahvaljata se Ti za lepe, presrčne besede. Upam, da si s tem tudi zadovoljna. — Kar pišeš o narodni noši, je vse — žal — resnično. — Tvoj spis »O počitnicah« priobčim prihodnjič.

*

Cenjeni gospod Doropoljski!

Danes kot prvč si dovoljujem Vam pisati. Vaš kotic v »Zvončku« me je razveselil, da tudi jaz Vašemu blagorodju pišem.

Hodim v 7. razred ljudskih šol v Idriji. Imam še dva brata in dve sestri, Mirko 18 l., Cveto 16 l., Ljubica 15 l., Vojska 8 l. in jaz 13 l. Prosila bi, da bi moje pisemce z rizbo posneli. Prosi Vas za odgovor!

Zdravka Lapajnetova.

Odgovor:

Ljuba Zdravka!

Rad bi priobčil tudi narisano mačeho, ali posnetek bi ne bil lep, ker si risbo napravila le bolj površno. Potrudi se malo bolj, pa Ti ustrezem tudi v tem pogledu!

*

Velecenjeni g. Doropoljski!

V začetku počitnic smo se preselili v Hotederšico k stricu, ko se pa začne šola, se bomo kam drugam — najbrže v Ljubljano. Tukaj je jako lepo. Dne 26. maja mi je umrl papa, ki je bil orožn. stražmešter. Imeli smo ga jako radi in nam je

hudo za njim, tako da ga ne moremo pozabiti.

Sedaj me boli noga in moram ležati v postelji. Jako rad čitam »Zvonček«. Rad bi postal duhovnik.

Če hočete, Vam pošljem v kotiček kako povest. — Stric mi je povedal, da mi prinese iz Ljubljane povest »Turki pred sv. Tilnom«. Dva strica sta šla od tukaj k vojakom, eden je pa ostal doma.

Prosim, da mi odgovorite na to pismo!

Z velespoštovanjem

Stanislav Krašovec, Hotedersica pri Logatcu.

Odgovor:

Ljubi Stanislav!

Izrekam Ti iskreno sožalje ob smrti dobrega očeta, želim, da Ti noga kmalu ozdravi, in pričakujem omenjene povesti za svoj kotiček.

*

Velecenjeni g Doropoljski!

Danes Vam pišem prvič. Star sem 9 let. Hodim v 3. razred. »Zvonček« prav rad čitam. Hotel sem Vam že večkrat pisati, a vedno sem odlašal. Ko sem pa uvidel, da z odlašanjem ni nič, Vam hočem danes pisati. Komaj čakam na vsak »Zvonček«.

Z odličnim spoštovanjem

Vladko Kante
v Sežani.

Odgovor:

Ljubi Vladko!

Z odlašanjem pa res nič ni! — Ako bi se prej lotil pisanja, bi bila tudi midva že stara znanca. No, pa sem vendar vesel, čeprav sva se seznanila šele sedaj!

*

Dragi gospod Doropoljski!

Tukaj smo veseli in zadovoljni. Vidimo trte zasajene in travnike zelene. Vidimo še visoke gore. Res hladna Krka teče vmes. Jaz se igram gredice, kopljem rožice in sadim, dokler je čas. Čitala sem v »Zvončku« Vaše cenjeno ime. Pri nas je vse veselo, vse je v cvetju, vse v zelenju. Zdaj pa Vas iz srca pozdravlja nova prijateljica »Zvončka«

Tončka Goriškova, učenka II. razr. na Vinjem vrhu pri Beli cerkvi na Dol.

Odgovor:

Ljuba Tončka!

Ko si mi pisala svoje pismo, je bilo pri vas pač vse v cvetju in zelenju. Ali sedaj se bliža mrzli zimski čas — pa je gotovo cvetje in zelenje ovenelo. Toda

vzlic temu je še vedno lepo tam, kjer si doma — saj je vsakemu človeku doma najlepše.

*

Čestiti gospod Doropoljski!

Ker Vam drugi toliko pišejo, želim Vam tudi jaz kaj pisati. Toda, ker Vam prvič pišem, sama ne vem, kaj bi Vam pisala; upam, da mi ne boste zamerili. Jaz kaj rad čitam »Zvonček«. Rada bi videla, da bi tudi meni kaj napisali v svoj kotiček, kako besedo v odgovor, kaj ne, da mi boste? Prihodnjič Vam hočem pisati o našem lepem slovenskem kraju.

Srčno Vas pozdravlja

Emilija Kobalova, učenka II. razreda v Šmarjah pri Ajdovščini, Primorsko.

Odgovor:

Ljuba Emilija!

No, dobro! Ker prijavljam Tvoje pismo s tem odgovorom, smem pričakovati, da nam prihodnjič kaj napišeš o lepem slovenskem kraju, kjer si doma.

*

Dragi g. Doropoljski!

Že dolgo sem želela Vam pisati. Sedaj se mi je izpolnila ta želja. Zdaj Vam hočem pisati o svoji mladosti. V šolo hodim v I. razred II. odd. Stara sem 9 let. Najrajša čitam Vaš kotiček v »Zvončku«. Tudi pravljice in pesemce rada čitam. Prosim, bi še smela Vam kdaj pisati? Lani smo bil na izletu pri Št. Jungerti, ki je blizu nas. Igrali smo se veliko iger. Najbolj mi ugajata igri »Prostor imamo sredi kroga« in »Če otroci vljudni so«, ker se zraven poje. Za božičnico sem dobila hranilnico, ki bi je še Vi ne znali odpreti. Tako umetno je napravljena. Prišla mi je z Japonskega. Moj brat Stanko je bil tam, ker je mornar. Letos je bila huda zima. Ptice so letale okolo naše hiše. Smilile so se mi, zato sem jim nastavljala zrnja in drobtinice. Sedaj me že poznajo in me spremljajo, ko nosim drva iz drvarnice. Na vratih me počakajo, da pridem ven. To je moje največje veselje.

Srčno Vas pozdravlja

Ljudmila Kodermanaova,
nadučiteljeva hčerka v Pirešci.

Odgovor:

Ljuba Ludmila!

Pač boš tudi letošnjo zimo pridno krnila ljube stradojoče in zmrzujoče ptičke. Gotovo se Ti pridruži velik krog dobrosrčne slovenske mladine. — Tvoj brat je gotovo veliko pripovedoval o svojem daljnem potovanju. Ali bi nam ne hotela nekaj tega povedati v prihodnjem svojem pismu?

